

MEMÒRIA ANUALITAT 2016

**Associació Leader
de Ponent**

C/Prat de la Riba, 1

25230 Mollerussa (Lleida)

973 71 13 13

www.leaderponent.cat

info@leaderponent.cat

 leaderponent / leader_ponent

ÍNDEX

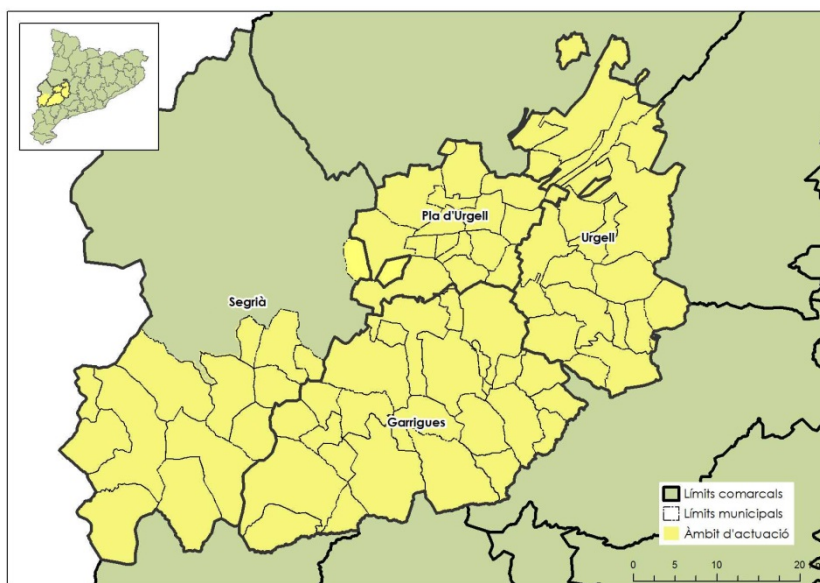
L'Associació Leader de Ponent	2
Socis	2
Estratègia de Desenvolupament Local Participatiu	3
Eixos de treball	4
 <i>Eix 1. Gestió d'una línia d'ajuts per a la creació, millora i/o ampliació d'empreses a l'àmbit rural</i>	 4
 <i>Eix 2. Projecte estratègic propi</i>	 4
<i>Espais Naturals de Ponent</i>	4
 <i>Eix 3. Projectes de cooperació</i>	 6
<i>Projecte que coordinem</i>	6
• <i>Gustum</i>	6
<i>Projectes en què participem</i>	9
• <i>Col·labora per paisatge</i>	9
• <i>Cowocat Rural</i>	10
• <i>ENFOCC. Energia, Forest i Canvi Climàtic</i>	11
• <i>FER.Cat</i>	12
• <i>Odisseu</i>	12
• <i>Start-up Rural</i>	14
• <i>Vida Silvestre</i>	14
 <i>Eix 4. Jornades tècniques</i>	 15

L'Associació Leader de Ponent

L'Associació Leader de Ponent és un dels 11 Grups d'Acció Local de Catalunya seleccionat en el marc del Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya (PDR) 2014-2020, cofinançat pel Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER) i el Departament d'Agricultura Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya (DARP).

És una entitat sense ànim de lucre que es constitueix al 2015 amb l'objectiu de promoure accions per fomentar el desenvolupament rural a les comarques de l'Urgell, el Pla d'Urgell, les Garrigues i el Segrià sud mitjançant l'aplicació de la metodologia Leader.

Àmbit d'actuació de l'Associació Leader de Ponent

Aquesta és una metodologia de treball de la política de desenvolupament rural de la Unió Europea a través de la qual es persegueix el **desenvolupament integral de les zones rurals** amb la participació i el consens de tots els seus actors locals, on les decisions es prenen des de cada territori amb el recurs que les administracions posen a la seva disposició.

Socis

Formen part de l'Associació les entitats següents:

Entitats públiques

- o Consell Comarcal de les Garrigues
- o Consell Comarcal de l'Urgell

- o Consell Comarcal del Pla d'Urgell
- o Consell Comarcal del Segrià

Entitats privades

- o Denominació d'Origen Protegida Les Garrigues
- o Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya
- o Consell Regulador Indicació Geogràfica Protegida 'Torró d'Agramunt'
- o Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya
- o Cambra de Comerç de Lleida
- o Cambra de Comerç de Tàrraga
- o PIMEC

Estratègia de Desenvolupament Local Participatiu (EDLP)

L'Estratègia de Desenvolupament Local de l'Associació Leader Ponent (2014-2020) té per objectiu plantejar els reptes de desenvolupament rural del territori format per les comarques de l'Urgell, el Pla d'Urgell, Les Garrigues i Segrià Sud. Per a elaborar l'estratègia s'ha desenvolupat un procés participatiu i s'ha fet una diagnosi del territori.

El principal punt de l'Estratègia és **la creació d'activitat econòmica al territori a partir de la promoció i la comercialització del producte agroalimentari local i de la sinergia amb altres sectors del territori com el turisme, la gastronomia i el petit comerç.**

Es concretarà en tres línies d'actuació que es basen en:

1. Generar activitat econòmica a partir del producte local
2. Fomentar l'emprenedoria especialment entre els joves
3. Donar suport al desenvolupament de projectes col·lectius entre diferent sectors econòmics

I en **una prioritat transversal** que és el suport actiu als nuclis zones rurals deprimides amb un elevada regressió demogràfica i que tenen un índex de ruralitat elevat.

Com es farà?

Eix 1: Gestionant una línia d'ajuts per a la creació, millora i/o ampliació d'empreses a l'àmbit rural.

Eix 2: Projectes propis, projectes que es desenvoluparan al nostre territori que responguin a necessitats i peculiaritats del nostre àmbit d'actuació.

Eix 3: Participant o coordinant projectes de cooperació amb altres grups Leader, en temes que afavoreixin el desenvolupament sostenible del territori.

Eix 4: Jornades tècniques realitzades dins el marc del Pla Anual de Transferència Tecnològica elaborat pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació.

Eixos de treball

Eix 1: Gestió d'una línia d'ajuts per a la creació, millora i/o ampliació d'empreses a l'àmbit rural

Els ajuts Leader són l'eina fonamental dels GAL per a implementar les seves estratègies de desenvolupament i representen l'ajut econòmic per **la realització d'inversions que generin activitat econòmica en les zones rurals i la creació i/o manteniment de llocs de treball**, principalment dones i joves.

Els ajuts Leader es sol·liciten en convocatòries de projectes anuals i poden representar fins a un **40% de la inversió** programada. Els projectes sol·licitats així com el percentatge d'ajut es seleccionen en funció de la seva adequació a l'estratègia de desenvolupament de cada territori així com del seu impacte en la creació de llocs de treball, grau d'innovació, etc.

L'Associació Leader de Ponent és l'entitat encarregada de gestionar aquests ajuts en el seu àmbit territorial.

RESULTATS CONVOCATÒRIA 2016	
Pressupost assignat	763.660,34€
Sol·licituds presentades	74
Sol·licituds aprovades	27
Comarques beneficiades	Garrigues (12 projectes) Urgell (9 projectes) Pla d'Urgell (5 projectes) Segrià (1 projecte)
Característiques dels projectes	41 % No agroalimentaris 59% Transformació i/o comercialització de productes agroalimentaris

Eix 2: Projecte estratègic propi

Es desenvolupen en el territori d'un sol grup GAL, juntament amb els agents socials i econòmics del seu territori, dirigits a desenvolupar la seva estratègia de desenvolupament local. El projecte estratègic de l'Associació Leader de Ponent és ESPAIS NATURALS DE PONENT.

Espais Naturals de Ponent

Objectiu

Promocionar els espais naturals de ponent a partir d'una marca conjunta per a millorar l'oferta turística i, per tant, l'activitat econòmica del territori.

Àmbit d'actuació

El territori objecte d'actuació correspon principalment a l'àmbit de l'Associació Leader de Ponent. Amb aquest àmbit engloba de forma íntegra les comarques de Les Garrigues, El Pla d'Urgell, l'Urgell i la part sud de la comarca del Segrià. En el projecte es planteja actuar en tots els espais naturals que disposen aquestes comarques. Sobre els espais naturals següents: Aiguabarreig Segre-Cinca, Secans de Mas de Melons-Alfés, Secans del Segrià i Utxesa, Serra de Bellmunt-Almenara, Secans de Belianes-Preixana, Estany d'Ivars i Vila-sana, Els Plans de Sió, La Vall de Vinaixa, Els Bessons, Serra de la Llena (Muntanyes de Prades), Anglesola – Vilagrassa, Tossals d'Almatret i Riba-roja i Granyena.

És un projecte participatiu en el que es realitzen reunions mensuals de seguiment del projecte amb el grup de treball, format per representants dels diferents espais naturals.

Accions

- Creació de material gràfic i audiovisual
- Creació de visites virtuals 360º
 - o S'ha realitzat de **10 espais naturals**.
- Creació de la imatge corporativa 'Espais Naturals de Ponent'.
- Creació del web ***www.espaisnaturalsdeponent.cat***

- **Estratègia comunicativa. Creació de les xarxes socials.**
 - o Creació i dinamització de **3 perfils a les xarxes socials**: Facebook (@EspaisNaturalsDePonent), Twitter (@EspaisPonent) i Instagram (@espaisnaturalsdeponent).
 - o Geolocalització personalització i la reclamació de la gestió dels diferents espais naturals a Google.
- **Presentació pública i en premsa del projecte. Acte 'A Ponent fem territori'.** Jornada realitzada de forma conjunta amb el projecte de cooperació Gustum. Es tracta d'un acte que va tenir com objectiu posar en valor les terres de Ponent a partir dels seus llocs emblemàtics, els seus espais naturals protegits, els seus productes i la seva gastronomia.
 - o **110 assistents**

Recursos

- o **www.espaisnaturalsdeponent.cat**
- o Xarxes socials del projecte: Facebook (@EspaisNaturalsDePonent), Twitter (@EspaisPonent) i Instagram (@espaisnaturalsdeponent).

Eix 3: Projectes de cooperació

Hi participen més d'un grup Leader del territori català, espanyol o europeu, per tal de compartir estratègies, objectius o problemàtiques entre territoris rurals. Els projectes són liderats per un GAL coordinador.

PROJECTE QUE COORDINEM: Gustum

Objectiu

Fomentar el desenvolupament rural a través de la promoció del producte agroalimentari local, artesà i de qualitat i amb sinergia amb altres sectors com el turisme, la gastronomia i el petit comerç.

Grups participants i àmbit d'actuació

Els 10 Grups d'Acció Local de Catalunya, per tant, tot el territori Leader català.

Accions

1. Accions adreçades a les escoles

Elaboració d'uns continguts audiovisuals immersius en format de 360º, que s'utilitzaran per a ser projectats en un espai anomenat cúpula full dome. Aquest contingut pretén fer pedagogia sobre el valor del producte agroalimentari produït a l'àmbit rural i la seva relació amb el paisatge, l'economia i la cultura del país.

Per l'any 2017 aquest espai recorrerà un total de 40 municipis arreu de Catalunya per a difondre aquesta iniciativa als alumnes de cicle superior de les diferents escoles.

2. Ajuda a la promoció i comercialització

- **Diagnosis i assessorament dels elaboradors en estratègies de màrqueting i vendes, gestió econòmic-financera i internacionalització**
 - o **34 empreses** agroalimentàries catalanes assessorades.
- **Accions individuals de promoció i/o comercialització del producte local de cada territori**
 - o **30 accions** repartides per tot el territori Leader català
- **Impuls de la campanya 'Aquí, vins catalans'**, que té l'objectiu d'incrementar la presència de vins catalans amb DO als restaurants de Catalunya i incentivar-ne el seu consum. Els establiments que disposin d'un mínim del 60% de vins de DO catalanes a les seves cartes poden sol·licitar l'adhesió i reben un distintiu en format adhesiu per col·locar a les portes i cartes dels restaurants.
 - o **Imatge corporativa.** Creació del logotip i l'eslògan de la campanya.
 - o **Material gràfic.** Creació d'adhesius de dues mides diferents.
 - o **Xarxes socials.** Creació dels perfils de Facebook (@aquivinscatalans) i Twitter (@aquivicatala).
 - o **Jornada de presentació.** Es va presentar públicament la campanya el 18 d'octubre de 2016 al Viver de Celleristes de la Conca de Barberà. **40 assistents.**
 - o **Relacions públiques.** Coordinació i gestió amb les diferents marques turístiques catalanes per fer difusió de la campanya.
 - o **Adhesió. 60 restaurants** adherits a la campanya fins al març del 2017.

3. Projectes pilot

- **Ruta de la Cervesa Artesana de Lleida.** Acompanyament d'aquesta iniciativa promoguda per l'Associació de Cervesers Artesans de Lleida per tal de promocionar la cervesa artesana produïda a la província de Lleida, generar trànsit cap als obradors participants i contribuir a la dinamització del territori.

- o **Web.** Creació del web **www.cerveserslleida.com**.
- o **Material gràfic.** Disseny i impressió de 10.000 fulletons, 1 display i 1 pancarta promocional.
- o **Xarxes socials.** Manteniment del perfil de Facebook @rutadelacervesaartesanadelleida.
- o **Jornada de presentació.** Es va presentar públicament la campanya el 20 de setembre de 2016 a l'IEI de Lleida. **30 assistents**.
- o **Continuïtat de la campanya.** Suport en el seguiment de la campanya en que es va fer la setmana de la Cervesa Artesana de Lleida del 22 al 25 de setembre i la II Fira de la Cervesa Artesana de Lleida l'1 d'octubre de 2016.
- **Suport al desenvolupament de la Vall del Corb.** Acompanyament a un grup de productors, restauradors i artesans que treballen activament en un projecte comú per desenvolupar la Vall del Corb, una zona rural força deprimida amb grans actius per promocionar.
 - o **TrosFood VallCorb.** Suport en algunes de les despeses generades per aquesta iniciativa. Aquesta constava en fer una ruta caminant on hi havia diferents parades en les quals es podien degustar tastos elaborats per restaurants de la zona a partir de productes de la Vall i maridats amb vins i begudes locals. **250 inscrits**.
 - o **Jornada 'El treball conjunt com a base del desenvolupament integral de la Vall del Corb'.** Jornada participativa en la que es va concloure que era necessària la redacció d'un marc estratègic i pla d'acció per al desenvolupament agroalimentari i turístic de de la Vall del Corb, i també la creació del logotip de la marca territorial "Vall del Corb". **45 assistents**.
 - o **Imatge corporativa.** Creació del logotip de la marca territorial "Vall del Corb".
 - o **Marc estratègic i pla d'acció per al desenvolupament agroalimentari i turístic de la Vall del Corb.** Document que serveix de carta presentació del projecte i defineix els objectius i les línies estratègiques com els treballs fets a la Vall en els darrers 10 anys.

Recursos

- o Edició de material audiovisual en referència a 15 productes representatius del territori català.
- o Edició del llibret 'Ruta de la llet' del Lluçanès.
- o Edició de postals de productes del Lluçanès: carbassa del ferro, cigrò d'Oristà, blat de forment i tomàquet verd d'Oristà.

- o Edició del calendari de l'hort al Lluçanès.
- o Creació de materials pedagògics associats al projecte educatiu 'Mengem Garrotxa'.
- o Edició dels fulletons 'Vine a pagès!' al Ripollès.
- o Guia de productors alimentaris de l'Alt Urgell.
- o Tríptics informatius de 'Menja't l'Alt Urgell'.
- o Guia de productors alimentaris de la Noguera.
- o Guia de productors alimentaris de la Ribera d'Ebre i Terra Alta.
- o Xarxes socials de la campanya 'Aquí, vins catalans': Facebook (@aquivinscatalans), Twitter (@aquivicatala).
- o Web de la Ruta de la Cervesa Artesana de Lleida: www.cerveserslleida.com
- o Díptics informatius de la Ruta de la Cervesa Artesana de Lleida.
- o Marc estratègic i pla d'acció per al desenvolupament agroalimentari i turístic de la Vall del Corb.

PROJECTES EN QUÈ PARTICIPEM

COL-LABORA PER PAISATGE

Objectiu

Posar en valor el patrimoni paisatgístic de l'arquitectura tradicional de pedra seca com a element predominant i identitari de bona part dels paisatges rurals de Catalunya i d'altres àmbits propers al mediterrani.

Accions

- **Jornada 'Les Construccions de Pedra Seca, un valor afegit per al territori', 13 d'octubre al Centre d'Interpretació de la Pedra Seca de Torrebesses**
 - o **15 participants.**
- **Participació en trobades de Pedra Seca. Trobada de pedra seca als Pirineus Orientals francesos al Parc Natural Regional del Pirineu Català, 20 i 21 d'octubre**
 - o **4 assistents del nostre territori.**

Recursos

- o Aplicació de la pedra seca per a mòbils i tauletes (App de la pedra seca) per a la consulta i catalogació sobre el terreny de les construccions de pedra seca.
- o El·laboració d'unes fitxes de catalogació per a les diferents construccions de pedra seca.
- o Catàleg/recull de bones pràctiques del voluntariat per a conservar el paisatge i promoure el desenvolupament rural.

COWOCAT RURAL

Objectiu

Pretén promoure l'emprenedoria mitjançant el coworking a les zones rurals de Catalunya fomentant els valors del coworking i del teletreball entre professionals i emprenedors de diferents disciplines.

Accions

- **Base de dades professionals. Identificar professionals del territori que treballin a distància a través de les TIC** amb l'objectiu de poder crear una comunitat per a que es puguin interrelacionar i fomentar així el coworking entre ells.
 - o 7 persones amb perfil coworker al Pla d'Urgell
- **Base de dades d'espais de coworking rurals**
 - o Espai Coarq de Tàrraga
 - o CEI Les Borges Blanques

Recursos

- o Creació d'una plataforma digital d'espais de coworking rural i de coworkers.
www.cowocatrural.cat

Objectiu

Impulsa la sostenibilitat del model de desenvolupament dels territoris rurals basant-se en el foment de l'estalvi i l'eficiència energètica i la promoció de les energies renovables basades en fons endògenes, especialment la biomassa.

Accions

- **Formacions, jornades i visites: Jornada tècnica sobre el biogàs.**
 - o Jornada tècnica sobre el biogàs. Visita a la instal·lació de biogàs de Som Energia. 13 de Desembre de 2016.
- **Gestió energètica municipal. Gestió i control de la despesa energètica que generen les diferents instal·lacions municipals.**
 - o S'ha realitzat la gestió energètica de **4 municipis** d'entre 2.000 i 2.500 habitants: el Palau d'Anglesola, Aitona, Arbeca i Anglesola. S'ha obtingut un estalvi de la despesa energètica anual mitjà per municipi del 9 % amb les propostes realitzades als ajuntaments.
- **Gestió energètica a les empreses**
 - o S'ha realitzat la gestió energètica de **10 empreses** sol·licitants de l'ajut Leader. S'ha obtingut un estalvi de la despesa energètica anual mitja per empresa del 7,3 %.
- **Estalvi i eficiència energètica a les escoles**
 - o S'ha realitzat la gestió energètica d'**1 escola**: Escola Mare de Déu de l'Horta, d'Ivars d'Urgell.
- **Adhesió de l'Associació Leader de Ponent al Programa d'Acords Voluntaris** per contribuir a la reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle
 - o S'ha calculat la petjada de carboni de la seu de l'Associació Leader de Ponent.
- **Càlcul de la petjada de carboni en esdeveniments i actes**
 - o S'ha calculat la petjada de carboni en **7 actes i esdeveniments** de l'Associació.

Recursos

- o Dues guies tècniques, una sobre el disseny adequat de sitges en calderes de biomassa i una sobre construcció amb fusta de serra.

FER.Cat

Objectiu

Despertar el talent emprenedor, la creativitat i la curiositat en les oportunitats que genera el món rural als alumnes de primària, per tal de contribuir en un futur a afrontar dos dels reptes del món rural: evitar el despoblament i afavorir la diversificació econòmica.

Accions

- **Presentació del projecte als Centres de Recursos Pedagògics**
 - o S'ha contactat amb **3 CRPs**: el del Segrià, el del Pla d'Urgell i el de les Garrigues.
- **Presentació del projecte als centres educatius**
 - o Inserció de la informació del projecte a la Guia d'activitats de dinàmica educativa comarcal del Pla d'Urgell i de les Garrigues.
 - o Presentació del projecte als centres educatius del Pla d'Urgell.
- **Centres educatius interessats**
 - o **6 escoles interessades**: Escola Les Arrels (Els Alamús), Escola El Timó (Sidamon), Escola Francesc Feliu (Aitona), Escola de la Granadella, Escola Vallmajor (Bovera) i Escola Els Set Focs (Bellaguarda).

Recursos

- o Edició dels recursos didàctics del projecte en tres idiomes: català, anglès i aranès.
- o **www.futursempreneadors.cat**: pàgina web del projecte i dels recursos didàctics per a les escoles.

ODISSEU

Objectiu

Té com a objectiu incentivar i facilitar el retorn dels i les joves cap al medi rural a partir de la creació d'un programa que faciliti la seva inserció laboral i que promogui el compromís social dels i les joves amb el seu territori rural d'origen.

Accions

- **Jornades de treball**
 - o Jornada de treball Odisseu amb els GALs i tècnics de joventut de Catalunya, 30 de juny de 2016 a la Seu d'Urgell.
 - o Reunió de treball de cèl·lules tècniques, 13 de juliol de 2016 a Balaguer.
 - o Reunió amb els tècnics de joventut del Pla d'Urgell, Urgell, Garrigues i Segrià, 25 de juliol de 2016 a Mollerussa, **6 assistents.**
 - o Reunió amb els tècnics de joventut del Pla d'Urgell, 24 d'octubre de 2016 a Mollerussa, **4 assistents.**
- **Eina Retorna**, plataforma de contacte entre joves del medi rural que tenen una alta qualificació (universitaris i cicles formatius) i empreses del medi rural.
 - o Formació de l'eina Retorna, 14 de setembre a Balaguer.
 - o Difusió de l'eina Retorna a l'INS Josep Vallverdú de les Borges Blanques, 11 de novembre de 2016, **78 alumnes.**
 - o Difusió de l'eina Retorna a les empreses interessades en sol·licitar ajuts Leader, 2 de novembre a Les Borges Blanques, **21 assistents.**
 - o Difusió de l'eina Retorna a les empreses interessades en sol·licitar ajuts Leader, 2 de novembre a Les Borges Blanques, **23 assistents.**
- **Taules de concertació**
 - o Assistència a la reunió de la Xarxa d'Ocupació de l'Urgell, 7 d'octubre de 2016, **9 assistents.**
- **Antenes d'acollida**
 - o Cerca i recull de tots els recursos de les poblacions de les quatre comarques en quan a: salut, educació, treball, esports i habitatge.

Recursos

- o **retorna.odisseujove.cat**: plataforma de contacte entre joves del medi rural que tenen una alta qualificació (universitaris i cicles formatius) i empreses del medi rural.
- o **www.viurearural.cat** (pendent d'activació): plataforma virtual amb recursos i serveis que hom pot necessitar a l'hora d'establir-se a una comarca rural de Catalunya.

START-UP RURAL

Objectiu

Assessorament i seguiment dels emprenedors del programa Leader per poder consolidar els projectes més enllà de la seva creació, posant a l'abast d'aquests nous recursos per a la seva consolidació i guiant-los dins el món de l'emprenedoria per tal que no es perdin oportunitats.

Accions

- **Realització de 21 enquestes de diagnosi d'accelerabilitat empresarial** de les empreses que han rebut ajut Leader en la convocatòria 2016.
 - o S'han detectat **8 empreses** amb un alt potencial de creixement i que poden ser accelerables.

VIDA SILVESTRE

Objectiu

Desenvolupament d'activitats en vers la fauna en el món rural com a recurs per incrementar les economies locals.

Durant aquest primer any 2016 s'ha situat la temàtica i s'ha plantejat un pla d'acció per tal de conèixer, per part dels col·lectius implicats, les necessitats i així els propers anys desenvolupar accions concretes.

Accions

- **Jornades divulgatives territorials. Realització de 2 tallers participatius per la realització de la diagnosi del turisme de fauna a Catalunya, 21 d'octubre a Bellpuig i a Les Borges Blanques**
 - o **9 assistents en total.**

Recursos

- o Document de diagnosi de Pla d'acció del turisme de fauna a Catalunya.

Eix 4: Jornades tècniques

Jornades realitzes dins el marc del Pla Anual de Transferència Tecnològica elaborat pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació. El PATT inclou actuacions de l'àmbit de la recerca, investigació, divulgació i la transferència de coneixements tècnics i de gestió.

Durant l'any 2016 s'han realitzat un total de **14 jornades tècniques** repartides per l'àmbit d'actuació de l'Associació Leader de Ponent:

- **17/03/16** Màrqueting digital i xarxes socials per empreses rurals. **25 assistents.**
- **31/03/16** Ús d'eines Google per empreses rurals. **21 assistents.**
- **7/04/16** Foment de l'emprenedoria rural i casos d'èxit. **25 assistents.**
- **11/04/16** Introducció a la Biodinàmica. **80 assistents.**
- **21/04/16** Pla de comunicació per una empresa rural. **22 assistents.**
- **3/05/16** Màrqueting i venda per Internet al sector agroalimentari: eficàcia amb pocs recursos. **30 assistents.**
- **11/05/16** Vinya, vins i territori a les Valls del Corb: vincles i oportunitats. **40 assistents.**
- **19/07/16** El treball conjunt com a base del desenvolupament integral de la Vall del Corb. **45 assistents.**
- **10/11/16** Com millorar l'eficiència de l'empresa d'un productor local. Estudi dels errors comuns i les seves solucions.
- **10/11/16** Com optimitzar les xarxes socials per donar visibilitat a l'empresa rural. **10 assistents.**
- **24/11/16** L'exportació per a petites empreses agroalimentàries. **19 assistents.**
- **24/11/16** La innovació empresarial al món rural mitjançant la gamificació. **21 assistents.**
- **30/11/16** Biodiversitat funcional. Marges florits, tanques vegetals i pol·linitzadors
- **15/12/16** Trobar els primers clients per exportar per una empresa agroalimentària. **15 assistents.**